

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések és előléptetések; budapesti napló; a' könyvvizsgáló-biztosság letette esküjét, idő-jarat, váltójogi munkák, magyar színház, 'sa't.; a' dunáninneni evang. egyház. gyűlése; ajánlatok Mátyás király szobrára; különféle: az eperjesi magyar iskola örömmünnepe; 'sa't.; ipar- 's tőzsérügy; 'sa't.) Spanyolország (ministerség-fordulati előjelek; 'sa't.) Oxford törvény-szék előtt; alsóházi vita az angol-ausztriai kereskedési szerződésről; Oxford örültség miatt nem vétkesnek nyilkoztatva; 's a' t.; Franciaország (Cabrera a' lillei erősségben; Bourmont tábornagy illó fogadtatása; elegy; 'sa' t.) Oroszország. Khina. Svéd és Olaszország. Krakó. Gabonaár. —

Magyarország és Erdély.

Ó cs. 's ap. kir. fels. Horváth György hradeki sóárnokot 's Buzády János pancsovai sómázsamestert kegy.nyugalmazni méltóztatott. Továbbá Ó cs. 's ap. kir. fős. a' felsőbiberstollni bányánál a' rétegmesterek fokokinti előléptetése következtiben Bobrovsky Antal bányamérő-segédet, Kollok János főhutamestert és Szmik Ignác bányász-gyakornokot harmadosztályu; Ravasz Sándor bányász-gyakornokot bányamérői segédé; Thiery Vilmos aknamestert fő hutamesterré; továbbá, Molcsány Mihály bányászgyakornokot felsőbányai főhutamesterré; Halbendienst Ferencz borsabányai huta- és bányatisztartót nagybányai felügyelőségi fő-pénztárnokká, tisztartói czime megtartásával nevezni méltóztatott. — A' magyar kir. udv. kamra a' szilágy-somlyói sóhivatalnál Danes Pál genyétí sókerülőt pajtaórré, és Huzl János técsői erdősztruzurái elsőrendü erdősztré alkalmazá. —

Budapesti napló. F. hó 21ikén ment véghez a' magyar királyi helytartósági tanács előtt az 1839. sept. 23iki legf. határozat következtében ujlag szerkesztett 's a' magyar kir. iskolai biztossággal összekapcsoltatott központi könyvvizsgáló-hatóság ünnepélyes fölesketése, mellynek tagjai ezek: Mednyánszky Aloiz b. cs. kamarás, belső tit. 's magyar kir. helytartósági tan., magyar kir. udv. kamarai másodelnök, nyitrai megyei főispán és trencsényi megyei főispánhelyettes, a' magyar tudós társaság igazgató tagja, elnök: ülnökök pedig: Havas József, Czech János, Spányik Gliczér, Császár Ferencz, Karácson Mihály 's biztossági tollnok: Beke Kálmán. — Tartós és sokzori esőzés után pár nap óta oly hőség uralkodik, hogy a' korábbi hűvös napok kamatostul ki vannak pótoltatva. — Azon remény alkalmasint meghiusul, melly szerint vizgyógyintézet létesülését vártuk a' budai hegyek közt. Minden szükséges előmunkát költségkímélés nélkül véghezvitett ugyan a' vállalkozó: de az eddig talált vizforrások, mint beszélük, nagyobbserü vizgyógyintézet-főntartásra elégtelenek. Igen sajnós, ha valódilag úgy van, hogy a' természet által egyébkint majd csak épen illy vállolatra alkotott regényes vidék e' föbb feltétet nélkülüzi. — Rövid idő múlva igen ügyes lovagművészek fognak fővárosunkban mutatványokat adni. A' bécsi lapok is egyhangulag magasztalják e' lovagművészeket. — A' kettős betűk egyszerűsítése ismét élénk vitakozás tárgya pesti literaturai körökben, 's beszélük, miszerint több pesti író egyesülve szépliteraturai gyűjteményt készül rövid idő múlva kiadni, tökéletesen egyszerűsített kettősbetűkkel. A' vállalkozók közt illy jó hangzatu neveket is említnek, hogy a' szándéklott újítást hihetőleg kívánt siker követendü. — Császár Ferencztől e' napokban hagyá el a' tud. egyetemi sajtót: „Váltójogi műszótár“, melly két részből, magyar-idegen és idegen-magyarból áll, és mellőzhetlen szükségü mind azokra nézve, kiket új váltótörvényünk érdekel. Említésre méltó itt egyszersmind, hogy alig van eddig nemzet, melly tisztán saját nyelvéből teremtette volna elő a' váltójogi műszavakat, mint a' magyar. 'S mégis vannak, kik korlátozott-nak és ügyéletben alkalmatlannak mondogatják nemzeti nyelvünket. Ára e' nagyhasznu szótárnak csak 24 pgő kr.; ugyan Császár Ferencztől rövid idő múlva meg fog jelenni az egész „Váltójog“ magyarul, Ottmayer Antaltól pedig, mint már egyszer e' helyen említve volt, szinte terjedelmes eredeti kidolgozásban németül. Valóban örvendhetnek, kiket ez annyira szükséges új törvényünk közelebből érdekel, hogy magyaroztatást két illy dologhoz értő férfitol kaphatják. — Ugyane' napokban jelent meg Nagy Ignác „Színmutára“ 12dik füzeté „A' növendék“, vigj. 4 felv., Amália szász kir. hercegnő után fordítá a' kiadó; e' füzethez járul Egressy Gábor jól talált arczképe díszes kiadásban, khinai papíron, 's czimlap és tartalomjegyzék; a' képet Tors rajzola és Walzl nyomá Pesten 's a' munka valóban mindkettőnek böcsületére válik, mert külföldi könyvomatokkal is bátran mérkőzhetik. E' füzet ára mind e' mellett is szinte csak két pgő huszas. A' 2dik kötet 1ső füzeté augusztusi vásárra fogja elhagyni a' sajtót. — Nemzeti színpadunkon f. hó 17kén „Pajzán ifju“ adaték; 18ikán „Fra Diavolo“, Höck Leopoldina a' temesvári német színpadról mint vendég Pamela szerepében lépett föl; hangja azonban illy nagy színházra igen gyöngé; 19ikén „Walburg éje“; 20ikán „Elmellőzés“; 21ikén először bérszűnettel, Komlóssy jutalmára „Bohózatú énekesnő és atyja, vagy komédia a' komédiában“, bohózat 2 felv., németből ford. Komlóssy; 22ikén „Tündérlak“; 23ikán „Belleisle Gabriela“ —

Eger, jul. 21kén: Szőleinken — a' minap jégverte rácz, birkai, bajszi, szarkási szőlőhegyeket kivéve — szép áldás mosolyog. 's nevezetesen hiresebb bortermő hegyeink, um. Eged, Sikhegy, 's Czeglédettől kezdve a' patakotuli szőlőláncz épségbe állva, szép termést mutatnak. A' kertekre 's mezőkre szinte jó idő jár: az esőzés mindent kövér zöldségben tartanak. Az egri fürdők felé az érseki kert irányában vívó uton, a' szünhetlen munkásságu patriarcha-érsek által egyenközleg ültetett jegenye 's gesztenyesor díszlik már.

Mátyás szobra gyámolójí 's ajánlatmenyiségök: Gyűjtő Szentkirályi Lászlóné sz. Zsembery Ethre Konstantzia 12 fr. 30 kr. v. özv. Szentkirályi Lászlóné 12 fr. 30 kr. v. Németh Mária Szentkirályi Lászlóné 5 fr. v. Gyűjtő gróf Benyovszky Zsig. 25. Zaary Kár. mérnök 1. Minó Mih. 1. Lossontzy Károly jegyző 1. Juhász Józ. ügyvéd 1. Buzás Pál lelk. 1. Moesy Ist. Bálint és Gábor testv. 5. Posztóczky József 1 fr. Gyűjtő Szepesházy Gáspár bártfai főb. Zmeskal

Jób 1, Nyilassy 1, Miskovszky Fer. 1, Szepesházy Gásp. 1, Dessewffy Tim. 1, Hauzer Fer. 1, Komrády Józ. 1, Keler István 1, Mitskó Guszt. 1, Horváth 1, Ganczaugh Zsig. 1, Benecz Guszt. 1, Petróczy Fer. 1, Lechovszky Ferd. 1, sz. kir. Bártfa vár. tanácsa 10, sz. kir. Bártfa város casinója 11, sz. kir. Bártfa város polg. serge 5 fr. Gyűjtő Józits Máty. zombori főb. 10, Esztergany Ist. sen. 5, Ambrozovich Ján. sen. 2, Mihajlovits Ján. senat. 2, Zombory Gásp. tanács. 1, Frairits Ign. tan. 1, Paresetics János tan. 2, Petrovits Ján. sen. 1, Bujánszky Miklós tan. 1, Bereczky Mih. alj. 1, Fischer Ign. 1, Palanatsky Pál pénztárnok 1, Leovits Miklós számv. 1, Petrovits Sánd. alügy. 1, Petrovits György fői gy. 1, Demeracz István lelk. 1, Aradszky Péter földmérő 1, Gyuracska Károly 1, Sztrilits András 1, Buday József 1, Kelle Ern. helyettes pléb. 2, Márkus Lajos segéd 1, Prák Sándor 1, Kekezoovits Sim. irnok 1, Ambruzovits József segéd 1 ft., p. Lattyák Ferd. 20 kr., Zsulyevits Máty. 1, Tlemapt Popapucz 1, Miserevics Mih. 1, Vukicsévits Ján. 1, Fratricsevits Ján. 1, Popovits Bazil 1, Pincehelyi Márk 1, Konyovits Miklós 1, Lukics Mátyás árva atyja 1, Aradszky Lázár 1, Loosz Mátyás orv. 1, Gfeller Kár. építőm. v. polg. 1, Turner Ferencz gyógyszeráros v. polg. 1, Athanáczkovits Ján. v. polg. 1 fr. — Gyűjtő Brúnek József tb. 6, Vécsey pléb. 1, Szemethy Mih. számt. 1, Dezső Fer. 1, Lépésy János mérnök 1, Sulyok 1, Bártfay Sándor 1, Längerfelder Józ. 5, Kovács Ist. 2, Lendvay Lajos 1, Szehló Kár. 2, Varga Pál 1, Revesi Pál 1, Kovács Károly 1, Virágh Istv. 1, Hutiray And. 2, Praznovszky Mih. 1, Lszó Józ. 1, Wittich Elek 1, Vörös Ant. 1, Velenczey Mih. 1, Iberall Ferencz udv. káp. 1, Halus 1, Steindl 1, Draskovits Ján. 1, Policzer Láz. 1, Kiss Dán. 1, Rác And. 1, Kertész László 2, Papp Ján. 2, Követs József 1, Zöld 1, Kovács Máty. 1, Csongrád város jegyző hivatala 1, Slavik Ján. 1, Stranz 1 fr. Gyűjtő Fehérváry Mikl. tb. Nagy József 1, Gyürky Ed. 1, Plachy Fer. cons. 1, Vajgeth Mih. pléb. 1, Pajor Máty. 2, Bajchy György 1, Mártonffy Dien. 2, Lukács Laj. 1, Gyürky Med. 2, Vajda Ist. 1, Kasza Ag. 1, Sarnóczay Józ. 1, Bakay Ferd. 1, Gallik Ján. 1, Rósenberszky Ist. 1, Gyürky Sánd. id. 1, Okolicsányi Ant. 1, Gyürky Ant. 1, Ivánka Zsig. 3, Laszkáry Laj. 1, Laszkáry Mikl. 1, Huszár Sánd. 1, Blazy Márton 1, Torkos Pál 1, Vladár László 1, Matulay Frid. 1, Antalffy Józ. 5, Rain Leop. 1, Stummer Fer. 1, Trsztyánszky Ant. con. 1, Keviczky Ant. 1, Majláth Laj. 1, Sembery Bold. 1, Illésy 1, Boronkay Laj. 2, Baross László 1, Gáspár István 1, Raksányi Ján. 1, Gracza Ján. 1, Vajda László 1, Lábody Gábor 1, Tomka Sánd. 1 fr., Ebeczky Pál főszb. 20 kr., Szentkirályi László 1, Tonházy Lajos 1, Kelecsényi Laj. 1, Horváth Fül. 1, Vladár Bert. 1, Baloghy Laj. 2, Kubinyi Vilms. 2, Luka Sánd. első alisp. 's orsz. köv. 2, Fehérváry Mikl. 2 fr. Gyűjtő Földváry Mih. tb. Madarassy Ist. 10, Madarassy Mária és Erzs. 4, Madarassy Ferencz 10, Fekete Eszt. 2, Végő Győr. 2, Bereczky Gáb. 5, Földváry Pál 5, Földváry Rozál. 2, özv. Bernáth Györgyné 5, Hangyásné szül. Madarassy 4, Pálmaffy Fülöp 10, Pálmaffy Theresia 5, Földváry Ceczil. 2, Földváry Zsófia 2, Pap Mór. 1 fr. 20 kr., Dömsödön T. A. 1, dömsödi rector 1, dömsödi közönség 5, Magyar László 2, Kudar Fer. 1, özv. Varsányi Ferenczné 1, Földváry Mihályné 5, Földváry Amália 2, Földváry Mária és Ferd. 2, Földváry Mih. 5, Kudar Bál. 2, Hajós Kár. 2, Hajós Meny. 2, Földváry Vilma 2, Klatscher Márk 1, Deák József 3, Deák Karolina 2, Károly Ján. 2, Károly Ilona 1, Károly Laj. 1, Feigl u. isp. 2, Simon György 4, D. Vecse mvár. 4, Mészáros Pét. 1, Mihálikó Ján. apostagi lelk. 1, Csepreghy Kár. 4, Apostag 1, Erdős Mih. 5, Erdősné Borotvás Rákhel 5, Madarassy Lászlóné sz. Orosz 10, Sütő István 2, Csernyus Józ. 2, Csernyus György 2, Szabó Józ. izsáki lelkész 2, Csukás And. 2, Izsák város közönsége 1, Madarassy László 10, takács- és molnár-czéh D. Vecse 2, Szalk sz. Márton mvár. 1, Móses Józ. jegy. 1, szalk-sz.-mártoni takács-czéh 1, Szalós Mih. ref. lelk. 1, szalk-sz.-mártoni bodnár- és aszt.-czéh 1, Bencsik Ján. 2, Bartha Sándor 1, Jankovich Lőr. 5 fr., Aláirtak gyűlés alatt: Oswald Fer. kir. egyet. tanító 5, Antal Mih. 5, Perlaky Sánd. 4, Fogarasy Ján. 5, Tanárky Ged. 2, Fejes Ján. ügyv. 4, Kiss Mikl. 5, Prekopovits Dán. 2, Szajbely Frigyes 2, Grónay Mih. 3, Podmaniczky Ján. 50, Pongrácz Tiv. 2, Szeles Laj. 5, Fánecs Lajos 3, Rebotics Józ. 1, Szokolay István 2, Mahovszky Károly 1, Teleki Dom. 50 fr. Gyűjtő Schödelné: gr. Wenkheim Józ. 25, gr. Eszterházy Kázmér 20, Wenkheim Béla 10, Bíró Imre 5, Pejacevich Ján. 5, Laczkovich Ján. 5, Pulszky Ferencz 5, Fascho Józ. 5, Eckstein Ad. 5, Bonis Sám. 5, Zoltán Ján. 5, Papszász Laj. 5, Beóthy Laj. 2, Nachtigal Jak. 5, gr. Wass Imre 20, Schödel család 10, Sperling 5, NN. 15 fr. Iv nélkül küldtek a' pénztárnokhoz: Bazin sz. kir. város 10, Luczenbacher testvérek 10, hg Eszterházy Pál 200, gr. Andrassy György 30, pesti növ. papság 8, Várady István t. ü. 5 fr. Költ Pesten máj. 15kén 1840. Nyáry Pál m. k. egyesületi jegyző.

A' zemplényi juliusi kisgyűlésben felolvastatt a' főisp. htv. köv. hivatalos levele: „T. KK. és RR. Közepettök megjelenésem eddig is főbb örömm közöz tartozott, ezental is forró kívánatim czelja állandón ez marad, a' körökbe sietés pedig most előkelő tartozásnak vélem, hogy viszonyos hű tiszteletem és szíves ragaszkodásom tanusítván el nem oltható bizodalmanak rokon kezekkel összeforrasztott fonalaít boldogító erős kötelekké varázsolhassam. Hivatásom magas feladata, új kis hazámnak, mellynek boldogságától 's dicsőségétől enyém el nem választható, jobbléte kifejlését, díszét, hasznát, virágzását kitelhetőleg eszközölni. Örömmel teljesítem tehát a' KK. és RRnek f. évi Sik szám alatt hozzám utasított nagybecsü levelökben nyilvánított kívánságukat a' tisztujítás folytatásá jövv aug. 4ik's többi e' végre szükséges napjait tüzőm ki, azon megnyugtató érzettel, hogy újabban is ragyogó, részemről mindinkább nevelendő 's tanusítandó bizodalom kísérte egyesített erőnknek közre munkálása a' nagy vállalat szerencsés végrehajtását sikeresítendü. Ki egyebiránt stb. Gödrén jun. 27. alázatos szolgáljak Siskovics József főisp. helyettes. Ennek következtiben a' megye Rendei hasonlag mint a' főisp. helyettes ur e' feladat fontosságát teljes mértékben érezvén 's annak szerencsés sikerülését minden telhető törvényes módon eszközölni ügykezevén: legelőször is a' tisztujítás folytatására kütözött határnapot a' megye 17 szolgabiráji által közhírré tétetni, nemkülönben a' mult alkalomkor a' tisztujítás ügyében hozott 15 pontból álló czélirányos rendszabásokat ismételve több példányban ki nyomtatni 's tisztujítás előtt az összeseregrendő nemesség között szét osztatni rendelték. Előterjesztvén ezután az elnöklő első alispán azon gyásos csapás szomorú következtését, melly ezen megyének legtermékenyebb vidékét, a'

Hegyalját egészen feldúlta: annak következtében határozatott, hogy a kéréses járás fő- és alszolgabírái azon rémitő 's alig felszámítható károkat lehetőleg összeírva, az összeírást hivatalos jelentéseikkel együtt haladékosan nem szenvedhető sikeres segedelmekérés tekintetéből multhatlanul mutassák be. Ez összeírás szomorú eredménye mutatja, minő kimondhatlan a kárményesség. Tályán ugyanis a csak felülegesen összeírt kár 886.000 fra rug; Olasz városában, 9 százezret jóval meghaladja. A Hegyalján történt kár több milliót fog meghaladni a hitelesen beadandó szolgabírói összeírások szerint. A csapás súlyát annyira érzik Hegyalja mindenrendű lakosi, hogy inséggel küzdeni máris kénytelenek, esdekelve várva legfelsőbb helyről az ország minden törvényhatóságira is buzdító példaadásként ható 's feljók atyailag nyújtandó segedelmező 's ápoló kezeket. Ez alkalommal Jelenkorunk minapi számában a pataki vár megrongáltatását illető értesítést nagy örömmel oda kérjük igaztanni, hogy az irt megrongáltatás nem vala olly tetemes a hgi várának néve, mint az akkori közlemény rajzolja.

Zay-Ugrócziul (Trencsény megyéből.) A dunáninneni evang. egyházi kerület folyó hó 14-én tartotta gyűlését fő felügyelője csömöri Zay Károly gr. Zay-Ugróczi ősi lakában. Nevezetes e gyűlés nemcsak köz érdekű tárgyai miatt, melyek közt egy: a magyarországi evang. gyülekezetek és iskolák fölötti főfelügyelőt illető dunáninneni egyházi kerületbeli szavazatok összeszedetése, hanem azért is, mivel ez (mire mindeddig példa nincs) privat személy lakában tartatott. A gróf ugyan is felszólítván több távolabb eső esperesség által, szíveskednék irántok a gyűlés hely kijelölésében némi kimérettel viseltetni 's azt Zay-Ugróczi, mint a dunáninneni evang. egyházi kerület középpontjára rendelni ezen méltányos kívánatoknak szokott jószívűségével engede 's a 80 személyig összesereglett egyházi 's világi urakat eselédéstül lakással ellátta 's megis vendéglette. Az ünnepélyes lakomán legelőször is a házi gazda gróf Fels. urunk boldog 's hosszú uralkodásaért, fons. nádorunkért, az egész uralkodó család virágzásaért, az egész protestans és kath. egyházi rendért, a protestansok országgyűlési vezéréért gr. Teleki József ő exctjaért, a keresztényen türelem bajnokért, gróf Széchenyi Istvánért, a magyar értelmiség képviselőjeért Deak Ferenczért, 's végre minden keresztény és nem keresztény felebarátunk jólétére emelt 's köszöntött poharat. A felebarát összeolvadás legszebb tanubizonyosága, hogy e lakomán valamin a gyűlésben is, a katolika egyházi rendnek több tagjai voltak jelen.

Szarvas jul. 10-én. A társalgási étellel párosult előhaladási jobban tegnaptul fogva mi is szerencsések vagyunk részesülhetni. Jul. 9-én t. i. alkonyatkor megnyitott ünnepélyesen imént összeállott casinónk. Lelkes elnökünk, a helybeli m. grófok közül többek mint részvényesek jelenlétében, lélekvidító és szívemelő szavaival nyitá meg azt, többi közt a derék Széchenyit, mint illyféle üdvös társulatok élesztőjét igen czélszerűen említvén. Ünnepélyes volt azon mély csend, melly teli olvasó termünkben lebege, megható azon komolyság, melly a férfiak arczaian, azon rezgő könnyek, mellyeket némelly nők (kik vendégeikül ez ünnepélyünkön megjelentek) szemében látni lehet. A mély csend, elnökünk beszéde végével, harsány eljenné zendült, melly a helybeli derék uraságoknak mint casinónk előmozdítóinak, 's lelkes elnökünknek szóla. — Erre megzendült a nagy teremben eddig vesztegelt hangszerekből a nemzeti hang. Nem volt kebel, mellyben az igazi édes öröm nem gyult volna meg. Szépeink dagadó kebleik erősebben hullámzának, ifjaink lábai gyorsabban kezdének mozogni, mellyek rövid estebédünk-rekövetkezett táncban kielégítettésüket lelék. —

KÜLÖNFÉLE: Egy évtized előtt Sáros vgye, nemzeti nyelvünk tekintetében, még terra incognita volt. Lakosi, némelly egyesek kivételével, a deak és tót nyelv kizáró birtokában, nem figyeltek, vagy figyelni nem is akartak a nagy változásra, melly a magyar nyelv iránt hazánk keblében az előtt támadt. Így az Eperjesen tanuló magyar ajku ifjuságnak sem vala ön mivelésére alkalma, 's e nyelv iránti hanyagság folyton tovább halad, ha a minden nemű czélt annyira pártoló, 's a honi nyelv-terjesztésben olly buzgón fáradozó Székács József nem lelkesíti föl az akkor itt tanuló ifjakat, őket társaságba nem egyesíti áld. zatokra 's és folytonos munkára nem buzdítja. Így indult virágzásnak a kisdud társaság, mellynek jelleme munkásság, lelke pedig az alapító volt és sikerét a literatura Sárosiban, 's a jeles két testvér Vachottban örömmel látja máris. Később Székács e tájtól bucsut vevén, a kis társaság lelke is elköltözött vele 's a magára hagyott test lassanként felbomlott. Néhány évig tartott e káros szunnyadás, míg végre mult év elején több ifju egyesülvén, magyar nyelv-mivelő társaság-alakításra szövetkezett. A szándék létesült 's Vandrak prof. elnökte 's okos vezérsege alatt, munkálati sikerét, 's a rövid idő alatti szép haladást mult évi örömnépében mutatá be a közönségnek. Figyelem 's részvét lön jutalma e ns ifjaknak, kik e által újabb ingert 's szilárdabb határozatot nyervén, ez évben is folytaták munkálkodásaikat, de fájdalom! csak közvetett befolyása mellett a sok teherrel nyomott okos vezetőnek. A javító kezek hiánya minden ipar mellett is szembevető lett e társaságon, melly részéről mindent megte, mit czélja megközelítésére tehete. Milly sikerrel fáradozott e pártolást érdemlő társaság, a jun. 21-én tartott örömnép mutatta, midőn tizenegy ifju változatos tárgyu, kötött és kötetlen, eredeti, négy pedig szavalásra választott idegen dolgozatokkal lépett föl. A hallgató közönség nem reményelt népes, 's különösen több lelkes nő által diszesített, kik mindnyájan elégtlenül hagyták el a terem, hol a gyakran köz tetszést nyert költeményeken kívül, szakonként művészi élvezethen is részesülhetének, mellyet a hegedűn dicséretre méltó ügyességgel játszó Kehler 's néhány tanuló társai nyujtanak a közönségnek. — Az eredeti munkáikkal föléptek közül, dicséretet érdemelnek: Lisznyai Kálmán, ki tartalomteljes költeményét érzéssel 's elég ügyesen szavalá; 's Bárczay Ferencz, ki mély érzelmét 's tehetséget bizonyító darabjával hatott. Általános tetszés koszorúzá Hóke Károlyt, nagyon személyéhez alkalmazott 's ügye-

sen előadott „Kis legény“ című daláért. A többi eredeti munkában is mutatkozott tehetség, de nagyobb részben javító kéz hiányát sínylek. Különösen a megnyitó 's berekesztő kötetlen beszédekben, egyformán olvasottság 's több jó gondolat tűnt föl; de a felvett tárgytól messze csapongások 's a gondolatoknak néhol nagy ugrásu menetei, nagyon kívánták a szorgosb átvizsgálást. Az idegen munkákat szavalók közt kitünő volt Mikola György, ki maga nemében remek Toldyját Vörösmartynak, jó hang, és indulat, de néhol keveset fejező testmozdulatokkal, adá elő. Általán véve, a jelen örömnép eredeti munkák többségére, 's változatosra nézve, a mult évit sokban meghaladá, de a szigorú bírálatutáni kerekdedség helyegzőbb volt a mult örömnepi munkákban. E társaságnak, mellyben olly sok jó mag jött és jöhetend még csirázásba, lankadozni fölötté kár volna. A jó szándék dicséret és tüzelgetés szükségén már túlhaladt, 's önállást akar vinni ki magának, azért hibáit nem elhallgatni de elhárítani törekedjék, mit leginkább úgy érhet el, ha nem kebléből választ, hanem tapasztalt 's mivelte érzésű férfit kér elnökének. (Figy.)

— N. Szebenben a még f. év elején czélba vett, de mint minden új dolog megindítása, sok vitatás 's akadállyal küzdött Casino, mellyek legyőzetését nagy részben kereskedő Maxai ur fáradhatlan buzgalmanak (ki a társasági szekereket is folyamatba hozta) köszönhetni, valahára valódiilag megalapulva, illő társalgás mellett az ipar és szorgalom előmozdítására Polgári Egyesület cím alatt létesült. Ezen, mintegy 200 részvényes tagbul álló egyesület jul. 6-án tartá első közgyűlését. A rendszabályok helybenhagyatása 's több lényeges rendelkezés megtétele után 2 igazgató, titoknok, pénztárnok-gazda, és 12 főbul álló választottság titkos szavazással választott. Adja isten, hogy az Erdélyt ölelő hegysorokon belül, több száz helyen is, mint itt, a hasznost széppel egybekötte, illy lelkes részvéttel nyithassák meg a közcsinosodás 's mivelődés templomát, az egyesületeket, mellyek által eszközölheti a köz előhaladási boldogító befolyás a különböző egyedek jóllétét! A szebeni répaczukor-gyár-egyesület jul. 11-én ünnepé, nagyszámu minden nemű, rendű és című közönség jelenlétében a már szinte földéig felvitt 18 öl hosszú 's ugyanolly széles czukor-gyár alapköve letételét. Ezt megelőzőleg az egyesület elnöke, rövid de fontos beszéddel adta elő e gyár iránti eszme keletkeztét, hő kebellel fogadtatását 's azon kitűzött szent czélját, melly épen nem a nagy nyereségvagy, hanem hogy e másként aranyban 's ezüstben igen gazdag, de folyópénz nélküli szegény hazában, mellyből a pénz is számos folyóvízeivel együtt csak örökös kifolyásban van, e hazai természetvén megkísérlése által, a kifolyó nagy mennyiségből, bármicsekélység is bent marasztassék, 's ez intézet után keletkezo haszon nagyobb része a városi közönség 's vidéke al-osztályu földnépére háromoljék. Örömeztől elérzékenyülve szemlélteté a gyár falainak minden oldalról emelkedését 's az egyesület nagy terjedelmű mezején buján díszlő és szép reményt igéző czukorrépa-ültetvényét. Lelkesüléssel nyilvánítá azon üdvös reményét, hogy szeretett fejedelmünk, mint az ipar- és szorgalom-szülte intézeteknek távulról is méltánylója, kegyét erre is kiterjesztendi. Végre az égtül az egészre áldást esedezve harsogó éljen kiáltások közt végzé beszédét. Előmutattatván az utókornak elteendő tárgyakta. a részvényesek és igazgatósága névsora, a rendszabályok egy nyomtatott példánya, részvény-level 's az elnök ez alkalommal mondott beszéde, az e czélra készített üvegekbe, több arany és ezüst emléke 's folyamban levő pénz-fajak bádogg katulyába apróra tört szén közé a nagy köladába tétettek 's ezekre felül egy emléktábla, mellynek egyik felébe fels. urunk becses neve, az erdélyi főkörmányzó és főigazgató tanács, úgy szinte N. Szeben városa előljáróinak névsora; másikba pedig e latin nyelvű chronosticon: saXonI Cae. gentis. patrlaeqVe. transILVanae. opIbVs. saLVtlqVe. proVISVrl. saC-Charl. e. rapIs. eXpressI. officInaM. hoC. LoCo. strVXerant. antIqVI. vanak vésvé. Köladára a fedelet egyesületi elnök tartományi főbiztos Bedeus József ur neje mozsár-ropogás közt tevő le 's veté az első kanál meszet a fedélre rakott téglákra; ezt követé több uri és polgári mindkét nembeli rendű. E. H.

(Ipar- 's tözsérügy.) A Péter-Pál napi vásár Aradon egészben véve középszerűség- alattinak mutatkozott. Ló és szarvasmarha meglehetősen áron kelt ugyan; de a gyárkészítvényekre és hazai termékekre nézve alig történt nevezetesh adás-vevés. Az aratás olly szép reményekkel biztat azon vidéken, hogy a gabnaár már mintegy harmadrésznyivel csökkent, és nyomtatás után bizonyosan még inkább hanyatlani fog. — Temesvárott ellenben újra emelkedni kezd a gabnaár, miután 14-ikén este Grabacz vidékén, Torontálmegyében, olly iszonyu égháboru dühöngött, hogy a földgyümölcsöket mind megrongálá a rendkívüli nagyságu és sűrűn hullott jégzápor, melly 131 lovat sujtott agyon az éji lefelől; és a grabaczi tornyot is földre teríté; számos ember veszélyesen megsérült. Ugyane' vihar Temesvárott 's körülte is károsan dühöngött. —

Svédország.

Stockholm, jul. 3. Az alkotmányi választmány két fontos indítványt tön a képviselési rendszer ügyében, melly mindkettő az egykamra fölláttatására vonatkozik: 1) Képviselés ezentul csak közönséges választás által történik, képviselővé pedig rangkülönbség nélkül mindenki választathatik, 2) ezentul csak egy kamrát választanak, de a melly magátul, mint Norvégiában, két kamrára oszlik.

Spanyolország.

(Ministerség-fordulati előjelek.) Madrid, jul. 2-án: Mult hó 20-án a saragossai tartományi küldöttség tisztelni kívánt a királyné előtt, de az udvarmester megtagadá tőle e kérelmet, azon ürügy alatt, hogy a királyné gyöngéledik. Este kézsókra bocsátván a helyhatóság, ennek egyik tagja emlité a királyné előtt az udvarmester érintett tettét, mire a kormányzó királyné azonnal nyíltan ki mondta, hogy ő arról nem

tuda semmit, 's néhány pillanat mulva elfogadja a' küldöttséget, mely határozatosan nyilatkozik a' nyilvános ügymenet ellen. A' zenészek, kik a' királyné ablak alatt több darabot játszottak, a' ministerekéi előtt hallgatva vonultak el. A' szabadság, alkotmány 's királyné életési közt többször hangosan harsogott e' kiáltás: „Halál a' ministerekre! minek hire igen megdöbönté a' ministerség Madridban maradt tagjait. Espartero első beszélgetése a' királynéval nem igen kedvező sikerű lete, mert mindketten elégtelenül távoztak egymástól. — A' navarrai hatósági küldöttség többi közt ezeket mondá a' királynénak: „Jól tudjuk, hogy Ön előtt bennünket kormányozhatatlan, vad 's vérszomjas embereknek füstöttek. Am mi nem tagadjuk, hogy csakugyan olyanok vagyunk, mihelyt jogainkat támadja meg a' kormány, miket az alkotmány biztosít számunkra és miket halálunkig őtalmazni fogunk.“ Beszélük, miszerint d. Francisco de Paula infans nyilatkozványt fog közre bocsátni, mellyben a' kormányzó királyné minden házi titkait pelengérré teendi, mellyek egyébiránt már ugy is köztudomásuak. Krisztina azonban olly készüléket tön, mikből gyaníthatni, hogy tán többé nem is szándékozik Madridba visszatérni. Minden körülmény fontos eseményeket jósol, miknek rövid idő mulva színhelye leend Spanyolország. A' baszk tartományokban leginkább a' volt carlosiak üldözék futó rokonikat, mi legvilágosabban tanúsítja, hogy a' carlosi elv Spanyolországban örökre megbukott. — Ujabb hírek szerint Palacios csakugyan meghódolt a' királynénak. A' francia földre menekült carlosiak száma már 13 ezerre megyen. — A' királyné Barcelonában van, és sept. vége előtt nehezen fog onnan távozni. — A' morellai foglyokat a' legnagyobb károkat szenvedett városok fölépítésére használtatja a' kormány. Balmaseda néhány czimborája még most is folytatja gyilkolását Burgos vidékén; a' nép azonban naponkint fogyasztja őket. —

Anglia.

(Oxford törvényszék előtt. Alsóházi vita az angol-ausztriai kereskedési szerződésről.) London, jul. 10kén: „A' törvényes kihallgatást Oxforddal tegnap kezdék meg. A' vádlott folyvást őrzöngési jelekkel vigyorgott, ámbár egyébiránt feleleteiben nyomára sem találhattak a' követelt elmeháborodásnak. A' vádirat bőtü szerint így hangzék: „Oxford Edvard, Ön vádoltatik és vádállapotba helyeztetik keményen, hogy Ön, alattvalója asszonyunknak, a' királynénak, ezeknek élötte, t. i. urunk 1840. éve jun. 10ik napján, ezen törvényszék joggyakorlása körében, mint álnok áruló, a' nevezett asszonyra, királynénkra, nézve gonoszul és árulólag erővel és fegyverrel azt gondolta, tervezte és vette szándékul, hogy nevezett asszonyunk, királynénknak, halált adjon. És ezen igen gonosz és átkozott árulása kivételére, bevégzésére és munkálata tételére, lött Ön, és megszabadítá töltésétől bizonyos pisztolyt, melly töltve volt löporral és bizonyos golyóval, 's mellyet Ön, Oxford Edvard, ott és akkor kezeivel fogott és tartott a' nevezett asszonyra, királynénkra, és azzal akkor és ott egyenes megtámadást tön életére, és továbbá ugyanazon célra kilött Ön és megszabadítá töltésétől a' bizonyos második pisztolyt, 's a', azon szándékból, hogy ott és az által gonoszul és álnokul egyenes megtámadást tegyen élötte ellen azon asszonyának, királynénknak, ellenkezőleg az alattvalói kötelességgel, mellyel Ön, Oxford Edvard, tartozik, és ellenkezőleg a' szabály formájával, melly ez esetre csináltatott és providáltatott, és ellenkezőleg a' nevezett asszony, királynénk, koronája és méltósága békéjével. Mikép szól Ön, Oxford Edvard, vétkes é Ön, vagy nem vétkes? — „Nem vétkes!“ felelé szilárd hangon a' vétkes, és a' 12 eskütt azonnal letévé esküjét, mivel egyik ellen sem emelt kifogást a' vádlott. A' főügyvéd említvén azon sarkalatos törvényt, melly szerint Angliában a' királygyilkosok épen ugy bünhödnek, mint bármí más ember gyilkosai, előadá röviden Oxford merénye egyes részleteit, és azon két kérdést intézé az esküttekhez: vétkesnek és büntetésre alkalmasnak tartják é a' vádlottat? Ezt a' tanúk kihallgatása követé, mikből a' vád alaposága tökéletesen bebizonyult, kivéven azon körülményt, hogy golyókkal voltak é töltve a' pisztolyok, vagy nem? A' védő különösen é körülményre építé őtalmazó beszédjét, és a' vádlott őrzöngési állapotjára, mikből bizonyosan következtethetni vélte, hogy az esküttek vád alól fölmentendik védenézet, annál is inkább, mivel a' királyné egész magaviselete tanúsítja, mikép ő semmibe nem veszi ez eseményt és Orszébet királyné példáját követve így gondolkozik: „Nem akarok alattvalóimról semmit hinni, mit anya gyermekeiről nem hínne.“ Az esküttek rövid tanácskozás után vétkesnek nyilatkoztatták a' vádlottat; mivel a' királynéra lött, de meghatározni nem merék, hogy őrzöngése következtében töltve voltak é a' pisztolyok. E' kitérő válasszal a' törvényszék nem elégtű meg, és az esküttek ujonnan tanácskozni távoztak, mellynek sikere megtudása előtt tova indult a' posta. — Az egyik legközelebbi alsóházi ülésben szönyegre kerülvén az angol-ausztriai kereskedési szerződés, Herries hosszab beszédben fejtegeté, mikép é szerződés némelly lényeges pontjai, mellyek leginkább a' dumatorkolati kereskedést illetik, egyenesen az angol általános hajózási törvényekbe ütköznek, miknek következtében a' kormány kényszerűlve látta magát egy Galaczból jövö és a' kérdéses cikkekre hivatkozó hajót lefoglaltatni, 's némicsékély pénzbírság alá vettetni. A' kereskedési minister mindenek előtt kiemelé azon nagy hasznot, melly az 1838iki kereskedési szerződésből Angliára haramlik, mintán annak értelme szerint minden angol hajónak valamennyi ausztriai révpart nyitva áll, Ausztria résziről pedig a' korlátozó tilalmi rendszer az angol árúk behozatására nézve annyira szelidítették, hogy az angol kereskedés tökéletesen elégtűlnek érezheti magát. E' nyilatkozatra a' ház azonnal az általános hajózási törvény szükségességét módosítását határozá. —

(Oxford örűltég miatt nem vétkesnek nyilatkoztatva.) Az esküttek másodszeri tanácskozás után nem vétkesnek nyilatkoztatták Oxfordot; mi-

velazonban ez ítélet némi versenygésre szolgálta alkalmul a' főügyvéd 's vádlott őtalmazója között, tehát oda módosíták ítéletjüket, hogy a' vádlott vétkes ugyan; de egyszersmind örűlt, és így büntetés alá nem juthat. E' szerint tehát Oxford mindaddig illedékes örűzet alatt marad, míg azt a' királyné jónak találádjá. Oxford az egész törvénykezés alatt hideg közönnyösséggel viselé magát. —

Khinából vett utóbbi tudósítások után a' német nemzeti újság köv. okoskodik: „Komolyabb ellenségeskedés kitörésiről az angolok 's khinaiak közt még eddig tudósítást nem kaptunk, 's még két hónap belé telik, míg kaphatunk. De azért most már biztosan jósolhatjuk a' harc kimenetelét, mert a' khinaiak martzius utolsó napjaiban, meddig tudósításink terjednek, még csak nem is gyanították a' fenyegető veszély nagyságát. Az előkészületeket ugyan megtették a' háboruhoz, de a' pekingi kormány, a' helyett, hogy a' birodalom egész erejét mozgásba hozta volna a' vörös haju barbárok beütésének meggátlására, a' védelmezés gondját a' megtámadtatandó tartományok hatóságira bizta, 's ezek, bár az európai nemzetekkel volt hosszas közlekedésük után legjobban kellene ismérniök a' dolgok állását, épen nem találták szükségesnek, hogy a' közelgető veszély miatt foglalatosságuk csigalassu vitelétől eltávozzanak. Makao azon sok sziget egyikén fekszik, mellyet a' Kanton folyam tengerbeszakadásánál képez 's az angolok Kantonbul lett kiüzetésök után ide vonultak. Makaót a' khinaiak 300 évvel ezelött azért adák jutalmul a' portugáloknak, mivel segítették őket a' tengeri rablók kipszűttatásában, kik akkor a' khinai partokat háborgatták. Makaónak portugál kormányzója, és gyöngé portugál őrsége van, de azért a' mennyei birodalom minden parancsinak engedni tartozik. Midőn azon parancs megjelent, melly a' közlekedést örűkelti az angolokkal, a' makói kormányzó is parancsot kapott, miszerint az angolokat üzze ki a' városbul. A' portugálok színelg engedelmeskedtek, és az angolok hajóikra vonultak, de kevés nap mulva ismét visszatértek, 's olly gond nélkül éltek, mint azelőtt. A' kantoni kormányzó látván, hogy addig rendeletei sikeretlenek, míg az angolok Makaóban tartózkodnak, újra parancsolta kiüzetésöket, és a' portugálokat kényszerítendő, serget huzott össze Makaó körül. A' portugálok 's angolok újlag az előbbi szembekötösdit játszották szazon kerület kormányzóját, mellyben Makaó van, megvesztegetvén, ez azon jelenést tévé a' kantoni mandarinnak, mikép az angolok ki vannak Makaóbul üzve, ki, bár tudta, hogy egy igaz ige sincs benne, szemet hunyt, és Pekingbe hasonló jelentést tett, 's a' közlekedést, mit előbb eltöltött, helyreállította a' portugálokkal. A' társaság állapotja több évezred óta nem változott Khinában mind a' mellett is, hogy kétszer lett idegen hódítók zsákmánya. A' mandzsuk a' 17dik században, mint szinte a' mongolok is korábban, vad barbárok voltak, kik testerövel és személyes bajnoksággal haladák meg a' khinaikat, minden egyébben pedig mögöttük valának. Csak hamar belé szerettek a' khinai intézvénybe, életbe és szokásokba 's néhány ember nyom után valódi khinaikká lettek, 's csak szabadtékaik által különböztek tőlök. Az igazgatás lelketlen 's mozgonyszerű vitele, melly a' vad csordákat bámulással töltötte el, a' rendet fen bírja tartani, míg minden a' régi kerékvágásban czammog; de ha rendkívüli, számba nem vett események gördülnek közbe, mint a' mostani háboru az angolokkal, elveszti minden erejét. A' tisztviselő kar mindenik tagja körében megteszi tartozását, de egy hajszálnyival sem többet, 's alattvalóit sem kíván többet, mint mennyit a' szabály parancsol. A' törvény célja el van é érve, be van é töltve, mindegy, csak a' küllem (extrinsecitas) legyen meg. Olly ország, melly holt küllemekhez tapad, nehézsége miatt sokáig fenállhat, ha csak belőlről vagy kívülről valami lökés nem jö, melly miatt az élettelen tömeg sulyegyenét elveszti. Ámde épen ez a' bökkenő. A' 17dik században aránylag nem számos mandzsú lovasság egész Khinát meghódította, mert az elibe állított szám nélküli sereg vakengedelmességhez szokva, magát mint a' barom, halomra öldöstette a' nélkül, hogy hátrált, de a' nélkül is, hogy olly hathatós ellenállást tett volna, minőre szabad és saját meggyőződésitől vezérelt ember képes. Azon roppant erőforrás mellett, mellyről a' khinai kormány rendelkezhetik, talán még lehetett volna remény, mikép az angolokat Kanton megtámadásánál visszaverik, ha t. i. a' birodalom minden részeibul a' sok száz ezer főnyi serget é' fenyegetett pont megvédésire fordítják; lehető, hogy az angolok, miután kiszállottak, megfáradtak volna az öldöklésben, ha elejökbe minden lépten új meg új sereg toppan. De midőn halljuk, hogy a' kantoni kormányzó 3 vagy 4 ezer embert zavar össze, azokat egyszerre jobb és bal kézre gyakorolja, hogy a' barbárokba félelmet öntsön, és a' Kanton folyón az angolok előtt a' felhajózást keresztbe vont álgys csolnakkal akarja elzárni, ha illy készüléket hallunk európai sereg ellen, nem lehet nem nevetnünk a' készülétevő bolondságán. —

A' megholt császárné a' pekingi hírlap szerint különös szépség volt és 1835 és 1836ban nagy befolyást gyakorlott férjére. A' heunaetsze párt, mellyhez ő tartozott, és a' melly a' császári kedvbül ki is esett, az angol whigekhez hasonlit, az uralkodó párt pedig az agyafurt torykhoz. Ha az öreg császár Taukvang még egyszer házasságra tökélné magát el, akkor alkalmasint változás történnék a' miniszterek között. De sokkal nagyobb következt huzna maga után halála, mert ha nyolcz éves fiat nevezné örökösének, akkor kormányzóra lenne szükség; ha pedig valamellyik rokonát, akkor a' sok rokon egymásra támadhatna. — A' császárné temetési szertartása alatt hirtelen tűz ütött ki az egyházban, és ezt a' palotában történt öt rendbelivel összehasonlitván, aligha nem valami titkos társulat munkája. Némellyek szerint a' papok csinálták a' tüzet. — Egy császári herceget, mivel illetlenül viselte magát a' nyilvános próbatéten, számkivetésbe küldöttek. — Don Adrian Accarlio de Silveira Pinto alezredest, Makaó eddigi parancsnokát, goai kormányzóvá nevezte a' portugál királyné. — Tharavaddi király folyvást nagy figyelemmel

olvassa a kalkuttai angol és perzsa hírlapokat, kivált az ő országa állapottjára vonatkozó híreket. Purie vagy Dsaggernaut városát, a környékén levő falukkal apr. 30-án majd egészen elpusztította egy irtózatos zivatar. A híres Vishnu-egyház azonban sértetlenül maradt.

Franciaország.

(Cabrera a lillei erősségekben. Bourmont tábornagy illó fogadtatása. Elegy.) Paris, jul. 12-kén: „Cabrera Parisba érkezte után azonnal meglatogatta Thierst 's rövid beszélgetés után postán Lillebe utazott, hol fogva leend. Balmasedát a poullensi főlegvárba fogja szállíttatni a kormány. D. Carlosul kereken kimondá a francia ministerek előtt Balmaseda, hogy az sem férfi, sem király tulajdonságival nem bír. — Bourmont tábornagy jul. 5-én Olaszországból Marseillebe érkezvén, a nép azonnal csoportozni kezdett. Néhány fizetett ember élteté ugyan a tábornagyot; de a nép válaszul azonnal a híres marseillei dalt harsogtató. Bourmont nyomban katonai segítséget kért a helyparancsnoktól, ki hat gyalogszázadot küldte rendelkezésére. A katonaság a tábornagy távoztakor körülvevé a kocsit és: „Gyalázat Bourmontra! szegény a waterlooi árulóra! kiáltás közt számtalan népesapat kísérte a gőzösig, és beveré kövekkel a hintó ablakait; egy kő olly keményen sújtá az ifju Bourmont fejét, hogy sebe igen sokáig vérzett, ámbár egyébiránt nem veszélyes. Maga a tábornagy még katonai segély mellett sem meré magát a fenyegető vésznek kitenni, hanem éjfélig a vendégfogadóban maradt, és egyik házi tisztjét ülteté tulajdon ruháiban a kocsiba. — Bonald lyoni új érsek beiktatásakor többi közt így szóla: „Mint képviselője a jó pástornak, mindenki előtt megnyitandjuk szívünket; mint püspök mindenkire áldásunkat adandjuk, párt-és vélemény-különbőség nélkül; mint az irgalom istenének küldöttje, meggyénk minden tagjainak kezünket nyújtjuk. Egyébiránt Jézussal adózunk, Máriával a törvényeknek hódolunk, és sz. Pállal a földi hatalom alá vetjük magunkat; de e kötelességek teljesítése után istenre és időre bizzuk az emberi nézetek érdeme és becsé megítélését. Bármilyen legyen is a pártok kiáltozása és követelése, mi mindenek előtt csak pástort leendünk 's megnyugtatóndjuk a lélekisméretet.“ — Bertrand és Gourgaud tábornokokat, mint Napoleon leghűbb vezérét, touloni útjokban mindenütt legnagyobb lelkesüléssel fogadák a francziák. Bertrand a republica egyszerű tábornoki egyenruháját viselé. — A jogszerű pártismét mozgan kezde, minek következtében Bourmont lépteit mindenütt rendőrségi kérek követik.

Németország.

Berlin, jul. 4. Bár ezelőtt is volt némi nesze az adatandó bünbocsánatnak, most már bizonyosat mondhatni, mivel, mint rebesgetik, a király Mühler igazságügyi ministert közönséges bünbocsánat kidolgozására bizá meg minden politikai vétkes számára. E bünbocsánat sok családnak vigasztalást, nyugalmat és örömet adand. — Legfeszültebb figyelemmel várják az ország ótalmazási rendszerében teendő változtatást, sőt mint némelyek beszélnek, azt egészen újlag rendelik. — Weimarban Kräuter könyvtár-ör hirtetvénye nem a legkellemesb benyomást tette. Kräuter régebben Göthe titoknok volt, és végrendelet által Göthe gyűjteménye örjévé rendeltetvén, míg unokái teljes kort érnének, a Göthe házat megkereső minden idegennek szíves készséggel mutogató meg a nagy ember ritkaságait; most azonban jelenti, hogy a Göthe-család többszöri felszólítása következtében, a kormány elhatározá, mikép Göthe háza mindenki előtt zárva marad. Most talán viszhangra talál azon kívánság, bár Göthe házat nemzeti emlékek vásárolnák meg.

Kassel jul. 5. Országos rendéink munkálkodása már megszűnt, és nincs egyéb hátra, mint a szétosztás. Mivel pedig a RR. a mult országgyűlésen megpendített 's eddigelé eldöntetlen elvkérdéseket azon okból, hogy a dolgot tovább ne keserítsék, gondosan kerülték, reménylhető hogy meglehetősen vége lesz. Több országgyűlésen, 's a mostanin is, legtöbb okot szolgáltatott vitára a magvaszakadt Hessen-Rottenbug család uradalma, melyet a fiscus magának foglalt, a RR. pedig ország jószágává akarják fordítani. Mivel az uralkodóház birtokában van az uradalomnak, és annak évenkénti 45 ezer tallér jövedelmét semmikép nem akarja kezéiből kibocsátani, a RR. vitájának, hathatós ovásának most sem leend kívánt sikere. Illy körülmények közt nem ajánlák meg a RR. az udvari színház-fentartásra a 12 ezer tallért, mit különben szó nélkül megadtak volna. Ezenkívül leginkább az adótörvénnyel foglalkodtak. A kutyadót tetemesen fölemelték. Ha nálunk is ezt tennék, talán kevesbednék az olly kedves ölebek száma.

Poroszország.

(Az új király kegyelemtettei) Az Allg. Z. egyik berlini levelezője jul. 8-rol többek közt így ír: A közböcsánati nyilatkozványt, melyet IV. Friderik Vilmos trónfoglalása ünnepére bizton remélhetünk, a király egyes kegyelmi tettekkel, mik a balraértések kiegyenlítésére 's az elmék kibékítésére szolgálnak, előzi meg. Nem sokára egyházi tekintetben is várhatni illy üdves következményt. A kir. kegyelmi tettekhez, melyekben eddig már több, állása által kitünő, személy részesült, tartozik Arndt professornak bonni oktatószékébe visszahelyeztetése is, melytől 1820-ik év óta fizetése meghagyásával felfüggesztve volt. Oirtale „a svéd-történeteket“ hol a bevezetésben szabadalmu szigorral itél korunk történetírásáról. Meglehet, talán épen e szók eszközlék, hogy a király először is Arndtra fordítá figyelmét. Gräfe titkos tanácsnok elhunytával itteni egyetemünknek ismét egy nyomos tanítószerk ült meg. Mondják, Gräfe utódjaul egy híres sebész van meghíva déli Németországból. Chelius heidelbergi prof. legyen ez, vagy más valaki? nem tudhatni. Gräfe, hir szerint, roppant, közel egy millióra terjedő vagyont hagyott maga után, melyet részint európai praxisa, részint örökődések 's kedvező speculatiók után is szerzett.

Dánia.

(Kopenhágában az éjszakai természetvizsgálók gyűlése) Kopenhágai levél szerint jul. 3-án tartaték az egyetemi-teremben az éjszakai természetvizsgálók első nyilvános gyűlése, melyet Oersted tanácsnok egy beszéddel nyitott meg. Utána mindjárt Steffens értekezett dán nyelven a természeti philosophiának a természet-tudományokkal szoros összeköttetése szükségéről. Oersted és Schouw prof. valamint mult évben elnökökül választattak meg, továbbá Eschricht prof. dán, Nielson prof. svéd, és Holst prof. norvégiai titoknokká. A jelenlevő természet-vizsgálók és orvosok összes száma mintegy 250-re terjed. A király a társaság külföldi, 's mennyire a hely engedi, belföldi tagjait is „Kiel“ nevű kir. gőzhajón Bellevuebe teendő sétautazásra hitta-meg, honnan azután a remetelakban rendelt fényes vendégséghez menend az egész gyülekezet.

Törökország.

Konstantinápoly, jul. 1. M. Alit a portanak tett békeajánlatra nem egészen Khosrev b. letétele birta, hanem mivel Malta felől az angol lobozóknak lengésit meglátta, de a porta teljességgel nem akar részt venni Anglia kényszerítő szabályiban. Nafiz drinápolyi basát számkivetésre büntették, mi az itteni árus rendszer mellett becsületjökre válik a bírának. — M. Ali erősségei a tauruszi szorosoknál sokkal nevezetesbek, mint közönségesen tartják, és tartós építmődja, 's azon gond és nagy költség miatt, mely rájuk fordítatik, inkább állandó határvonal, mint vonali erősség. A török birodalomban hozzájuk hasonlót sehol sem találhatni, 's arra mutatnak, hogy hadértőbb ellenségét tartanak mint a törököktől. Ezen erősségek építése olyan mint a franciaországi éjszakai váraké.

A smyrnai lap köv. ír a szyriai lázadásról: „Szyria nagy része, Libanon kerülete, Hauran, Naplus, Khalil, Dsebel-el-sheik egészen föllázadt. A kormány körülbelül egy hónappal ezelőtt le akará a hegyi lakosokat fegyverkeztetni, de ezek Beshir emirnek kijelenték, mikép ők tudják, hogy a kormány azért akarja velök a fegyvert letéttetni, mivel új adót szándékozik rajtok csikarni, és közülök 15 ezer katonát fogatni, ezért is ök a fegyvert csakán vég-szükségben teendik le. E' végett 40 előkelőből két divánt állítottak, melyek közül egyik a katonai, másik a polgári dolgokat viszi. A diván köv. pontok teljesítését kívánja Anglia és Franciaország biztosítása mellett M. Alituk: 1) a robotmunka eltörlesztését. 2) a közbányai munka alól leendő fölmentést, mely egy neme a robotnak, mivel arra erőszakkal hajtják a honfiakat, 's a bér nincs arányban a terhes munkával. 3) Adót egyszer fizetnek évenként, de kívánják, hogy ha valamely adózó meghal, a névjegyzékből kitöröltessek, mivel a ráeső adót az élőkön szokták kihuzni. 4) Az elégületleneknek a fegyvert továbbá is hagyassék meg, mint azt a kormány ezelőtt ünnepélyesen ígerte. 5) Kívánják, hogy a katonaszedés nálök ne úgy történjék, mint Egyiptusban, és a kormány becsületesen bánjék azon lakosokkal, kik a városba mennek. Ha ezen kívánatokat a kormány teljesíti, és Anglia 's Franciaország biztosítja, az elégületlenek leteszik a fegyvert. — Az elégületlenek köv. levelet irtak a beirnti consulokhoz: „Igen tisztelt consulok! Tegnap bizonyos szállítványt fogtunk el, 's midőn tapasztalók, hogy az ott találtató 24 zsák liszt közül öt a tiétek, azonnal a városba küldöttük. A mire szükségtek van, hozassátok a hegyekből; adjatok embereiteknek bizonyos jegyet, 's mi öket atyánkfainak tekintjük. Kérjük a szent szüzet, ótalmazzon benneteket. Ahmed Dagar aga, és győzdelmes serge. — A szyriai lázadás a hegyi népség közt létezett titkos társaság eredvénye, minden tag ki belépett, tartozott hetenkint, fegyverre 's löszerre bizonyos mennyiséget fizetni. — Az elégületlenek Szoliman basát Saidába szoriták, Beirútot pedig elfoglalták, és az őrséget kardra hanyák.

Olaszország.

Olaszhatár, jul. 5. Romában, Maceratában, Anconában, Forli es Ferrarában politikai titkos munkálatért többen elfogattak, kik közt három postaigazgató is van. Az összeesküvés, mint beszélnek, egyik ága a la giovine Italia-nak. — Ancona és Civitavecchia várat nagyon erősítik.

Oroszország.

Az orosz czár köv. parancsot adott a tanácsnak: „Mivel rosz a termés, ez évben a balti tenger minden kikötőibe szabad leend vám nélkül gabnát, buzát, zabot, árpát, tatárkát nemcsak természetben hanem liszt és tészta alakban is szállítani.“ — A belminiszter körlevelet bocsátott ki, miszerint a hatóságoknak nem leend szabad mint eddigelé a Sziberiába küldendő rabokat igen nehéz békókkal, bilincsekkel terhelni, hanem legfőbb is 5 — 5½ font nehézségével.

Krakó.

Galiczia jul. 5. A krakói első bírósági törvényszék által Cellak Simon, állítólag moszka ügyvivő, gyilkosai ellen hozatott ítélet az ottani föllebbviteli törvényszék által is helybenhagyatott. E' szerint Leviczki Antal 20 évi kemény fogságra ítéltetett, és minthogy galicziai születés, az egyezés szerint Ausztriának kiadatott, és büntetését Spielbergben szenvedni ki. A második részes Zagarowszky József moszka-lengyelországi fi. 15 évi tömlőzre ítéltetett, melyet is Russziának kiadatván moszka erősségben tölt ki, ha ugyan kitölt. Stankievicz Kazmér pedig a főrészes krakói alattvaló, halálra ítéltetett. De ítélete még nem hajtatott végre, mivel az a törvény útja szerint a legfelsőbb büntető törvényszék vizsgálása alá tartozik. Padekovicz Lajos pedig eddigi szenvedésin kívül még két évi tömlőzre ítéltre tett.

Gabonaár: Pest, jul. 21-kén: Tiszta búza: 230, 215, 200; — Rétszeres 175, 160, 150; — Rozs 140, 135, 130; — Arpa 120, 115, 110; — Zab 102, 100, 95; — Köles —, —, —; — Köles kása —, —, —; Kukoricza 155, 145, 140; — pesti m. v. garas.